

Η Ελπίδα σε Κρίση

Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης (φωτό: Γιάννης Δραμιτινός)

Οι άνεργοι συνεχώς αυξάνονταν, ενώ κάθε χρόνο 36 εκατομμύρια πάουντ από τόκους, έπεφταν στις τσέπες των δανειστών από το ταμείο της Καμπέρας, ποσό ίσο με 3 δισεκατομμύρια δολάρια σήμερα. Μόνο η κυβέρνηση της Νέας Νοτίου Ουαλίας, έπρεπε να πληρώσει μέχρι τον Απρίλη του 1931, 739.000 πάουντ σε δύο Βρετανικές τράπεζες, κάτι που αρνήθηκε να κάνει ο Jack Lang κυβερνήτης της Νέας Νοτίου Ουαλίας...

Κεφάλαιο δεύτερο

Η περίοδος της ελπίδας και η αναζήτηση της τάξης στην εποχή και το έργο του Αλέκου Δούκα

Ο Αλέκος Δούκας στην Αυστραλία

Το σύνθημα αυτό πυροδότησε κύματα πεισματικής αντιπαράθεσης, όχι μόνο μεταξύ των εχόντων και των μη εχόντων, αλλά και μεταξύ αυτών που έβαζαν την βρετανική τους καταγωγή πάνω από κάθε άλλο και μεταξύ αυτών που έβλεπαν τον εαυτό τους πρώτα και κύρια Αυστραλό. Το άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ κατεχόντων και μη, έφερνε στην επιφάνεια την ταξική φύση της κοινωνίας με τέτοια ένταση, που είχε να παρουσιαστεί από την εποχή που η Αυστραλία ήταν φυλακή καταδίκων. Οι άνεργοι ένοιωθαν ως παρίες, τη στιγμή που η αστική τάξη διήγε βίο πολυτελή σπαταλώντας άφθονα χρήματα σε προκλητικές διασκεδάσεις. Μόνο ένα γεύμα με κατανάλωση ποτών, έφτανε να κοστίζει στα ακριβά εστιατόρια και στα καμπαρέ του Σίδνεϊ και της Μελβούρνης τότε, 3 πάουντ, (τοπικό νόμισμα της εποχής), ποσό ίσο με τον μιστό ενός εργάτη. Τα διοικητικά στρώματα ως συγκοινωνούντα δοχεία με τη μεγαλοαστική τάξη, ενώ παραδέχονταν ότι η χώρα δανειζόταν με υψηλούς τόκους, παράλληλα διακήρυσσαν, ότι έπρεπε τα χρέη να εξοφλούνται μέχρι τελευταίου πάουντ, χωρίς διακανονισμό όπως έκαναν άλλες χώρες, διότι δεν το επέτρεπε η υπερηφάνεια της χώρας!

Μάλιστα, ο νεαρός τότε πολιτικός από τη Βικτώρια Robert Menzies, ο οποίος εξυπηρέτησε με το αζημίωτο τα τραπεζικά συμφέροντα του Λονδίνου, φώναζε μέσα στο κοινοβούλιο εισπράττοντας τα χειροκροτήματα του συντηρητικού κόσμου, πως: «Αν η Αυστραλία θέλει να υπερνικήσει τα προβλήματά της, με το να εγκαταλείψει τα παραδοσιακά στάνταρ αξιοπιστίας, δικαιοσύνης και ντομπροσύνης» (εν ολίγοις να αρνηθεί τα χρέη της), «είναι πολύ καλύτερα για τη χώρα, κάθε πολίτης να πεθάνει από πείνα τους επόμενους μήνες»!

Την ίδια στιγμή που η πολιτική ελίτ στραγγάλιζε το λαό με τις αποφάσεις που έπαιρνε, έκλεινε τα μάτια στους κερδοσκόπους της τάξης που την στήριζε. Η κερδοσκοπία των ακινήτων, η εκμετάλλευση των μετοχών και ομολόγων ανέβαζαν τις ετήσιες εισπράξεις από τους τόκους, στη διπλάσια αξία, λόγω του ότι οι τιμές έπεφταν συνεχώς. Οι άνεργοι συνεχώς αυξάνονταν, ενώ κάθε χρόνο 36 εκατομμύρια πάουντ από τόκους, έπεφταν στις τσέπες των δανειστών από το ταμείο της Καμπέρας, ποσό ίσο με 3 δισεκατομμύρια δολάρια σήμε-

Ο Sir Robert Gordon Menzies, πρωθυπουργός της Αυστραλίας από το 1939 ως το 1941 και από το 1949 ως το 1966.

ρα. Μόνο η κυβέρνηση της Νέας Νοτίου Ουαλίας, έπρεπε να πληρώσει μέχρι τον Απρίλη του 1931, 739.000 πάουντ σε δύο Βρετανικές τράπεζες, κάτι που αρνήθηκε να κάνει ο Jack Lang κυβερνήτης της Νέας Νοτίου Ουαλίας ξεσηκώνοντας την μίνι του κατεστημένου, το οποίο οργάνωσε τους παλαιούς πολεμιστές και τα πιο συντηρητικά στρώματα του πληθυσμού στην φασιστική οργάνωση Νέα Φρουρά, με στόχο να ρίξουν τον πρωθυπουργό από την εξουσία, και να αντισταθούν –όπως έλεγαν– στην κατάληψη της εξουσίας από τους Κομμουνιστές!

Με το δυνάμωμα της κρίσης, ο Δούκας φαίνεται πως σταματάει να ασχολείται με τη λογοτεχνία. Την ίδια περίοδο πολλοί καλλιτέχνες της εργατικής τάξης παύουν να δημιουργούν. Είναι τόσο σφοδρή η δυστυχία που απλώνεται στην κοινωνία, έτσι, που η εξασφάλιση του ψωμιού γίνεται η απόλυτη προτεραιότητα. Το 1930 η ανεργία που μαστίζει την ύπαιθρο οδήγησε τον Δούκα στην πόλη.

Συνεταιρίστηκε με κάποιον συμπατριώτη του για να ανοίξουν μαγαζί (Fish and Chips) στο Dandenong της Μελβούρνης. Όμως στις πόλεις η δυστυχία ήταν ακόμα πιο τραγική. Αυτή η κατάσταση θα σπρώ-

ξει πολύ κόσμο στην πολιτικοποίηση και σε αιματηρές συγκρούσεις με την αστυνομία. Ο Α. Δούκας τον Απρίλη του 1932, στο αποκορύφωμα της κρίσης, όπου σχεδόν ο ένας στους τρεις κατοίκους ήταν άνεργος, αποφασίζει να επιστρέψει στην Ελλάδα. Η φυγή από την Αυστραλία σήμαινε, ότι δεν είχε συνάψει ουσιαστικές επαφές με τον ντόπιο πληθυσμό για να στρατευτεί μαζί του, εξακολουθεί να είναι ακόμα ένας «ξένος». Όμως από τότε μπαίνουν μέσα του τα σπέρματα της αλλαγής.

Με την επιστροφή του, βρίσκει μια Ελλάδα όπου ο βενιζελισμός που εκπροσωπούσε τη μεσαία τάξη (αντίπαλη της παλιάς γαιοκτησίας, του κοτσαμπαδισμού, και της μοναρχίας), έχει διαφθαρεί μέσα στην γενική παγκόσμια οικονομική κρίση που κτύπησε και την Ελλάδα σαν υπερχρεωμένη χώρα. Είναι η εποχή, που ο αγγλικός παράγοντας ενορχήστρωσε μέσα στο ελληνικό στρατό την κατάλυση της Α' Ελληνικής Δημοκρατίας μέσω της επανόδου του Βασιλιά Γεώργιου Β' καθώς και το πραξικόπημα της 4ης Αυγούστου που δεν άργησε να εκδηλωθεί με κύριο πρωταγωνιστή τον δικτάτορα Μεταξά.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή